

[Viggo Starcke.]

Der er skabt muligheder, men der er endnu kun skabt muligheder. Man har endnu ikke i den afstandtagen, som man har lagt mærke til fra Sovjetruslands side overfor Stalins politik, set noget tegn på, at den også omfatter det udenrigspolitiske, og man har endnu ikke set noget symptom på, at de resultater og de gevinster, som Stalins aggressive politik har medført, skal opgives.

Der foreligger endnu ikke noget nyt om Estlands, Letlands, Litavens, Tjecoslovakiets, Polens, Østtysklands og de andre under Sovjetrusland dominerede staters skæbne.

Følger man Sovjetruslands vækst, og følger man det tidligere czaristiske Ruslands vækst siden Ivan den Skrækkeliges tid, har det været en stadig fremadskridende imperialismen med underlæggelse af territorier, stater og folkeslag, der grænsede op til det oprindelige Rusland. Man viser i den vestlige verden stor opmærksomhed overfor de fejl, som den vestlige verdens kolonistyre har haft; men den vestlige verden er for tilbøjelig til at fremhæve de fejl, der er sket gennem kolonistyret, uden at være opmærksom på de fejl, som den imperialistiske aggression fra Ruslands side har medført. Kolonistyret har dog i mange tilfælde bragt ro og orden og bragt fordele for en befolkning, der tidligere var stærkt udplyndret af sine egne magthavere og jordejere. Og hvad angår en bedømmelse af det, der sker i øjeblikket i Sovjetrusland, er der endnu ikke givet noget klart svar på det spørgsmål, om det var Stalin, der skabte systemet, eller om det var systemet, der skabte Stalin. Hvis det er det sidste og systemet stadig består, med despoti, med fåmandsvælde, med imperialismen og med manglende demokratiske friheder, er en svingning tilbage til den gamle politik stadig en mulighed, som man må regne med.

Det var denne aggressive politik, der medførte den vestlige verdens sammenslutning. I de 7 år, det atlantiske samarbejde har bestået, er freden blevet bevaret, og der har nu åbnet sig forhandlingsmuligheder, som næppe ville være opstået, hvis det vestlige samarbejde ikke havde bestået. Indenfor lægekunsten gælder den regel, at når en behandling giver gode resultater,

skal man ikke opgive den, før den er blevet overflødig; på samme måde indenfor politik: når en politik hjælper, skal man ikke opgive den.

I det vestlige verdenssamarbejde har forsvaret stået i forreste række, og det ligger sådan, at de internationale forpligtelser, som er indgået mellem de vestlige stater, må overholdes loyalt, men dog udfra de enkelte landes selvstændige bedømmelse. Det er ganske naturligt, at den vestlige verden ønsker meget snart at kunne imødekomme en afspænding, som vil føre til en nedrustning og til besparelser, idet forsvaret er overordentlig dyrt.

Den realistiske bedømmelse, som den højtærede statsminister og den nye højtærede forsvarsminister har anlagt, kan jeg ganske tilslutte mig og takke for; men jeg vil gerne understrege, at når man står overfor spørgsmålet om besparelser på forsvarets område i Danmark, er der en mulighed for at foretage besparelser uden at svække forsvaret. Det kan for det første ske gennem rationalisering, gennem arbejdsanalyser, gennem en større anvendelse af økonomi, men det kan også ske gennem en virkelig konstruktiv omlægning af forsvaret, idet man drager lære af de erfaringer, man kan hente fra andre lande, som har konstruktive ordninger — jeg tænker særlig på Schweiz og på Canada.

Spredningen, som i høj grad vil forøge sikkerheden for det indkaldte mandskab og for beredskabsstyrken, har samtidig den store militære fordel, at den bevirker, at forsvaret ikke kan udslettes ved et pludseligt lynangreb, og den giver desuden mulighed for en meget hurtig koncentration, hvis den kombineres med den ordening, som man træffer i mange andre lande: at den gammel-dags langsomme mobilisering bliver erstattet med en hurtig alarmering.

Vi har talt for dette i mange år, og begivenhederne og erfaringerne rundt omkring i verden har i større og større grad givet os ret.

Der er et andet problem, som også er meget vigtigt, og det er frivilligheden i sammenligning med tvangsudskrivningen. Her er det af betydning, at en så stor og effektiv militærstat som Canada udelukkende har opbygget sit forsvar på frivillighed. Den engelske regering har nylig forberedt forsvarets ansvarlige ledelse på, at i